

Kendelse
i
Faglig Voldgift
(FV 2017.0149)

Fagligt Fælles Forbund

mod

Dansk Byggeri
for Tømrer- og Snedkerfirmaet Jensen & Jensen A/S

Afsagt den 23. april 2018

1. Indledning

Sagens hovedspørgsmål er, om en virksomhed er berettiget til at opgøre og afregne en akkord i en situation, hvor to medarbejdere i strid med overenskomsten forlader en akkord, før akkordarbejdet er afsluttet.

Twisten herom er indbragt for en faglig voldgiftsret med forhandlingssekretær Svend-Aage Poulsen og forhandlingssekretær Johnny Frimann Storm (valgt af Fagligt Fælles Forbund) samt advokat Kia Dollerschell og konsulent Søren Bech (valgt af Dansk Byggeri) som medlemmer og med undertegnede fhv. højesteretspræsident Poul Søgaard som opmand.

Voldgiftsforhandling er afholdt den 12. april 2018. Sagen blev procederet af forhandlingssekretær Claus von Elling for Fagligt Fælles Forbund og af chefkonsulent Henrik Olsen for Dansk Byggeri.

2. Parternes påstande

Klager, Fagligt Fælles Forbund, har nedlagt påstand om, at Tømrer- og Snedkerfirmaet Jensen & Jensen A/S til forbundets medlemmer A og B skal betale i alt 8.380,16 kr. med sædvanlig procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldstid.

Indklagede, Dansk Byggeri for Tømrer- og Snedkerfirmaet Jensen & Jensen A/S, har nedlagt påstand om frifindelse.

3. Sagens oplysninger

Den 19. februar 2015 indgik Tømrer- og Snedkerfirmaet Jensen & Jensen A/S aftale med svendene A og B samt en tredje svend om ansættelse i virksomheden fra den 23. februar 2015 med henblik på arbejde på en entreprisopgave (Semco Maritime, Esbjerg). I forbindelse med indgåelsen af arbejdsaftalen bekræftede virksomheden skriftligt, at svendene ville få en minimumsløn på 175 kr. pr. time.

Den 24. juni 2015 oprettede virksomheden en akkordaftale vedrørende den arbejdsopgave, som svendene deltog i, med detaljeret angivelse af mængder og priser på de enkelte dele af arbejdet. Akkordaftalen er alene underskrevet af virksomheden.

Den 4. august 2015 blev der afholdt forhandlingsmøde med deltagelse af A, B samt C og D fra virksomheden og repræsentanter for organisationerne. Mødet blev afholdt, fordi de to svende havde meddelt, at de ville forlade pladsen ved arbejdstids ophør den følgende dag. Det fremgår af mødereferatet, at der ikke var uenighed om, at der blev arbejdet på akkord, og at Dansk Byggeris repræsentant oplyste, at svendene kun var berettiget til at få udbetalt, hvad der tjenes på en akkord. Svendene blev opfordret til at blive og gøre arbejdet færdig, hvilket de afviste. Virksomheden anførte, at aftalen om en minimumstimeløn på 175 kr. pr. time bortfaldt, da svendene forlod akkorden i utide, mens svendene mente, at aftalen fortsat var gældende.

Den 7. august 2015 blev der afholdt fællesmøde, hvorunder arbejdstagersiden erkendte, at der forelå en overenskomststridig akkordbortgang. Parterne enedes om at afslutte sagen forligsmæssigt, således at A og

B hver skulle betale en bod på 1.700 kr. til virksomheden. Det hedder i mødereferatet "Hermed sluttedes sagen".

Den 20. august 2015 fremsendte virksomheden til hver af de to svende en opgørelse over virksomhedens krav mod svendene som følge af deres afbrydelse af akkordarbejdet. Opgørelsen indeholder en detaljeret beregning af, hvor langt akkordarbejdet til og med den 5. august 2015 var nået i forhold til det fulde akkordarbejde med angivelse af mængder og priser på de enkelte dele af arbejdet. Opgørelsen viser et underskud på 160.624,93 kr. Med et opgjort timetal på 6104,7 timer var der således udbetalt 26,31 kr. for meget pr. time. Der var ifølge fremlagte lønsedler udbetalt a conto 160 kr. pr. time. Virksomheden modregne i opgørelsen sit krav i de to svendes løntilgodehavende på henholdsvis 4.169,17 kr. og 4.210,99 kr.

Ved brev af 27. august 2015 til virksomheden afviste forbundet på de to svendes vegne virksomhedens krav og akkordopgørelse. Afvisningen skete "med henvisning til referatet fra fællesmødet den 7. august 2015, hvor parterne forligsmæssigt afslutter medlemmernes forpligtigelser i forhold til den akkord de har forladt". Ved mail af 31. august 2015 supplerede forbundet begrundelsen for afvisningen med følgende:

"1. Akkorden er ikke opgjort, men pågår stadig.

2. A og B er garanteret en minimumsløn på kr. 175,-.

3. Den fremsendte stadeopgørelse indeholder ikke korrekte mængder jf. den indgåede akkordaftale."

LO indbragte herefter for Fagligt Fælles Forbund kravet om betaling af de to svendes løntilgodehavende på i alt 8.380,16 kr. for Arbejdsretten og nedlagde tillige påstand om, at arbejdsgiversiden skulle anerkende, at indholdet af fællesmødereferatet af 7. august 2015 afskar virksomheden fra at rejse krav mod svendene. Arbejdsretten traf den 29. juni 2017 afgørelse, hvorefter bemærkningen i referatet "Hermed sluttedes sagen" måtte forstås som sigtende til sagen om sanktioneringen af selve akkordbortgangen. Retsformanden fandt på den baggrund, at fællesmødereferatet ikke afskar virksomheden fra at rejse krav mod de to tidligere medarbejdere vedrørende akkorden. Sagen i Arbejdsretten blev herefter udsat med henblik på, at spørgsmålet om berettigelsen af virksomhedens krav mod de to svende behandles og afgøres ved en faglig voldgift.

4. Forklaringer

B har forklaret bl.a., at han er udlært tømrer, og at han den 23. februar påbegyndte arbejdet for den indklagede virksomhed på arbejdsopgaven på Semco Maritime. Forinden var aftalen om en minimumstimeløn på 175 kr. indgået. De forhandlede ikke priser på arbejdet, men talte dog lidt om akkord, idet de drøftede, om arbejdet kunne udføres i akkord. Der blev talt om, at han godt kunne "risikere" at få en højere betaling, hvis arbejdet blev udført i akkord.

Han så først virksomhedens seddel om akkordaftale af 24. juni 2015, da den blev sat op på opslagstavlen i det skur, der var deres spisested. Han reagerede ikke på sedlen over for virksomheden. De var vel 15-20 kolleger på pladsen.

Årsagen til, at han stoppede med arbejdet, var, at der var så meget rod i det hele. Det havde han også talt med D fra virksomheden om. Han søgte og fik et andet job, som var lidt bedre. Han sagde op til D, som sagde til ham, at det kunne han ikke, fordi de var i gang med en akkord. Han er enig i, at der var tale om

akkordbortgang, og han har accepteret og betalt boden på 1.700 kr. Han modtog efterfølgende virksomhedens akkordopgørelse pr. 5. august 2015. Han har ikke selv kommenteret den over for virksomheden. Han har ikke senere set en endelig akkordopgørelse.

C har forklaret bl.a., at han sammen med sin bror ejer virksomheden, som de har drevet i 33 år. De har ca. 160 ansatte, og han kender udmærket akkordsystemet. Den 19. februar 2015 kom A og B sammen med en tredje svend og søgte om akkordarbejde. Virksomheden var meget interesseret, da man netop havde fået en større underentreprise på Semco Maritime. De tre svende ville helst have haft deres egen akkord, men virksomheden ville have en samlet akkord. Han var nødt til at acceptere en minimumstimeløn på 175 kr., da det var vanskeligt at få folk. Det var de tre svende, der skulle styre arbejdet og mande op efterhånden.

Om akkordaftalepapiret af 24. juni 2015 har han forklaret, at der fra starten var aftalt akkord; mængder og priser var aftalt med A, som også fik sedlen overleveret. Han regnede med, at svendene havde fået det samlede arbejde opmålt. Det er normal procedure.

Om akkordopgørelsen af 20. august 2015 har han forklaret, at de anførte mængder udgør hele arbejdsopgaven, og det opgjorte timetal er de timer, som svendene selv har indberettet. Virksomheden var voldsomt presset, da de to svende stoppede. Det var bl.a. dem, som havde deltaget i byggemøder. Virksomheden ville blive pålagt dagbøder ved forsinkelse med entreprisen. De var forsinket i forvejen og endte med at sælge en del af underentreprisen fra. Sagen var gået i et stort minus, og han lovede de tilbageværende svende, som arbejdede videre, at virksomheden ikke ville kræve et akkordunderskud betalt af dem.

5. Overenskomsten

I Bygningsoverenskomsten (2014) mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund hedder det i kapitel 6 "Akkord/lønssystemer" bl.a.:

"§ 29 Akkordgrundlag

Akkord

1. Såfremt en af parterne ønsker det, udføres alt nyt arbejde i akkord ...

...

§ 30 Indgåelse af akkord

Tildeling

1. Akkordens omfang fastlægges skriftligt, og underskrives af begge parter, før arbejdet påbegyndes, såfremt en af parterne ønsker dette ...

...

Akkordaftaler som bygger på standardpriser eller slumpakkorder mv.

3. Såfremt en af parterne ønsker at indgå en akkordaftale som bygger på standardpriser eller en slumpakkord, fremsættes forslag hertil ... skriftligt til modparten, inden halvdelen af arbejdet, der forhandles om, er udført ... Modparten kvitterer for modtagelsen og skal i løbet af 10 arbejdsdage svare skriftligt på forslaget

...

... Svares der ikke inden for den nævnte frist, er forslaget gældende.

...

§ 31 Akkordforhold

Bindende aftaler

1. En akkord mellem virksomheden og medarbejderne er gensidigt bindende.

...

Bortgang i akkord

3. Såfremt en medarbejder forlader en akkord, hvor 2 eller flere deltager, vil et eventuelt overskud, udover det udbetalte, tilfalde den eller de øvrige deltagere i akkorden.

...

5. Virksomheden har ret til at afregne akkorden, såfremt virksomheden har dokumenteret, at på opgørelses-tidspunktet er medarbejdernes indtjening pr. time mindre end minimallønnen. Herefter er parterne frigjort.

...

§ 33 Opgørelse af akkorder

...

Kritik af regnskaber /Akkordopgørelser

3. Kritik af indleveret akkordregnskab / akkordopgørelser skal være afleveret senest 10 arbejdsdage efter akkordregnskabets / akkordopgørelsens modtagelse.

Kritikken skal være skriftlig og indeholde en specifikation over de posteringer, der kritiseres, og skal udvise det beløb, der er til udbetaling ...

Kritikfristerne er også gældende for akkordregnskaber / akkordopgørelser udarbejdet af virksomheden.

...”

De citerede bestemmelser er gentaget i 2017-overenskomstens §§ 32-34 og 36.

6. Parternes argumentation

Klager har til støtte for sin påstand anført bl.a., at de to svende ved påbegyndelsen af den omhandlede arbejdsopgave var tilsikret en timeløn på 175 kr., og der var ikke knyttet betingelser til denne aftale. Der er intet bevis for, at akkorden er startet før den 24. juni 2015, da virksomhedens forslag til priser blev hængt op på opslagstavlen i medarbejdernes skurvogn. Dette forslag er alene underskrevet af virksomheden og ikke af svendene; virksomheden har ikke sikret sig bevis for svendenes modtagelse af forslaget. 10-dages svarfristen i 2014-overenskomstens § 30, stk. 3, er derfor ikke aktiveret, og svendene er ikke bundet af forslaget.

Virksomhedens ensidige stadeopgørelse pr. 5. august 2015 kan ikke lægges til grund. En sådan opgørelse har ikke hjemmel i overenskomsten eller i retspraksis. Efter 2014-overenskomstens § 31, stk. 5, er der alene hjemmel til at opgøre akkorden før tid, hvis virksomheden dokumenterer, at medarbejdernes indtjening pr. time på opgørelsestidspunktet er mindre end minimallønnen, og sådan dokumentation foreligger ikke. Den faglige voldgiftsavgørelse af 29. august 2007, som indklagede påberåber sig, angår et tilfælde, hvor samtlige deltagere i en akkord var bortgået i akkorden. I den foreliggende sag er der alene tale om to svendes bortgang i akkorden, og afgangen er derfor ikke relevant for denne sag. Forbundet har på de to svendes vegne gjort rettidig indsigelse mod virksomhedens opgørelse ved brev af 27. august 2015 og mail af 31. august 2015. Virksomheden har trods opfordring ikke dokumenteret, at det anførte timetal i opgørelsen er korrekt.

Virksomheden har endvidere ikke iagttaget lighedsprincippet i en akkord, idet hverken tre medarbejdere, der forlod arbejdet i juni 2015, eller de medarbejdere, der fuldførte arbejdsopgaven, er blevet mødt med krav om underskudsbetaling. Der foreligger heller ikke et endeligt akkordregnskab.

Indklagede har til støtte for sin påstand anført bl.a., at aftalen den 19. februar 2015 om en minimumstimerløn på 175 kr. til de berørte svende er et led i aftalen om, at arbejdsopgaven skulle udføres i akkord, og det var dermed under alle omstændigheder en forudsætning for denne minimumstimerløn, at svendene fuldførte akkordarbejdet.

Akkordaftalen af 24. juni 2015 med angivelse af mængder og priser for hele akkordarbejdet blev overgivet til A. Hverken han eller andre medarbejdere gjorde indsigelse, og aftalen er derfor bindende.

De to svende forlod overenskomststridigt akkorden den 5. august 2015 til trods for, at virksomheden udtrykkeligt opfordrede dem til at blive og færdiggøre akkorden og gjorde dem opmærksom på konsekvenserne af, at de forlod akkorden.

Virksomhedens akkordopgørelse af arbejdets stade pr. 5. august 2015 bygger på mængder og priser i akkordaftalen og på de af svendene indberettede timer. Opgørelsen er ikke kritiseret korrekt af forbundet, idet hverken brevet af 27. august 2015 eller mailen af 31. august 2015 indeholder en specifikation af de poster, der kritiseres. Opgørelsen er derfor bindende. Virksomheden var berettiget til at udarbejde opgørelsen for at fastslå, hvor meget de to svende havde tjent, eller hvor meget de havde arbejdet sig i underskud. Berettigelsen til at udarbejde et sådant regnskab blev fastslået i en faglige voldgiftsavgørelse af 29. august 2007 (Th. Søndergaard). Det er uden betydning for kravet mod de to svende, at der ikke blev rejst tilsvarende krav mod de tre medarbejdere, der forlod arbejdet i juni 2015, eller mod de svende, der blev og fuldførte arbejdsopgaven.

7. Opmandens bemærkninger og afgørelse

Der har ikke blandt de af parterne valgte voldgiftsmedlemmer kunnet opnås enighed om eller flertal for en afgørelse. Afgørelsen træffes derfor af opmanden, som udtaler:

Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at aftalen af 19. februar 2015 om en minimumstimerløn på 175 kr. blev indgået i forbindelse med drøftelser om, at arbejdet skulle udføres i akkord, jf. også ordlyden ”mini-

mumsløn på 175 kr.pr. time”. Det kan ligeledes lægges til grund, at A og B måtte indse, at denne minimumstimeløn forudsatte, at arbejdet blev udført i akkord, og at de gennemførte akkordarbejdet.

Efter de afgivne forklaringer må det lægges til grund, at virksomhedens forslag til akkordaftale af 24. juni 2015 blev overgivet til A og derefter opsat på opslagstavlen i det skur, som svendene brugte til bl.a. spisepauser, og hvor B så forslaget. Efter det foreliggende må det lægges til grund, at akkordforslaget fremkom, inden halvdelen af arbejdsopgaven var udført, og da der ikke er gjort indsigelse mod akkordforslaget, er dette derfor gældende som akkordaftale. Akkordaftalen omfatter hele den pågældende arbejdsopgave, og akkorden omfatter således arbejdet fra påbegyndelsen den 23. februar 2015.

De to svende har ubestridt – og mod virksomhedens udtrykkelige anmodning til dem om at blive og gøre akkorden færdig – overenskomststridigt forladt akkorden og har accepteret en bod herfor. Det er et grundlæggende akkordprincip, at der kun er pligt for arbejdsgiveren til at betale, hvad akkorddeltagerne har tjent. Forlader en akkordmedarbejder akkorden, vil et eventuelt overskud tilfalde de øvrige deltagere i akkorden, jf. 2014-overenskomstens § 31, stk. 3. Om underskud i akkord indeholder overenskomsten alene bestemmelsen i § 31, stk. 5. Den tilsvarende bestemmelse i 2007-overenskomsten § 32, stk. 4, blev fortolket i den af parterne omtalte faglige voldgiftsavgørelse af 29. august 2007, som omhandlede et tilfælde, hvor samtlige akkorddeltagere havde forladt akkorden. Det blev fastslået, at virksomheden var berettiget til at opgøre akkorden og ved underskud at afregne denne.

Tilsvarende må det anses for bedst stemmende med akkordens formål og princippet om, at der kun er pligt til at betale, hvad der er tjent, at virksomheden også i et tilfælde, hvor en eller flere, men ikke alle, akkorddeltagere forlader akkorden, har ret til at udarbejde en akkordopgørelse pr. den dag, akkorden forlades. Virkningen af afgørelsen af den 29. august 2007 kan således ikke antages at være begrænset til tilfælde, hvor samtlige akkorddeltagere har forladt akkorden. Et modsat resultat ville kunne få den utilsigtede konsekvens, at det kunne betale sig at forlade en akkord, der var på vej mod underskud.

Virksomhedens detaljerede opgørelse af akkordarbejdet pr. 5. august 2015 er sendt til de to svende den 20. august 2015. Forbundet har på svendenes vegne gjort indsigelse ved brev af 27. august 2015 og mail af 31. august 2015. Hovedindsigelsen er, at der ved fællesmødeaftalen om en bod på 1.700 kr. til hver af de to svende var gjort endeligt op med ethvert krav fra virksomheden. Herom har Arbejdsretten imidlertid i afgørelsen af 29. juni 2017 fastslået, at der alene var gjort op med sanktionen for bortgang i akkord, men at virksomheden ikke var afskåret fra at rejse krav mod svendene vedrørende akkorden. Forbundets øvrige indsigelser var, at akkorden ikke var opgjort, men stadig pågik, at de to svende var garanteret en minimumsløn på 175 kr. pr. time, og at stædeopgørelsen ikke indeholdt korrekte mængder. Forbundet har imidlertid ikke afgivet en specificeret kritik over de posteringer, der kritiseres, således som det kræves efter 2014-overenskomsten § 33, stk. 3, jf. herved også tilkendegivelse og forlig af 27. september 2016 i en faglig voldgift (Adserballe & Knudsen). Virksomhedens opgørelse må derfor stå ved magt. Det kan ikke føret til et andet resultat, at virksomheden undlod at rejse krav om underskudsbetaling mod tre medarbejdere, der forlod akkorden i juni 2015, og mod de medarbejdere, der blev på pladsen og færdiggjorde akkorden. I det foreliggende tilfælde, hvor akkorden var underskudsgivende, kan det heller ikke føre til et andet resultat, at der ikke blev udfærdiget et færdigt akkordregnskab.

De to svendes andel af akkordunderskuddet pr. 5. august 2015 var større end det lønbeløb, de havde til gode for den sidste arbejdsperiode. Virksomheden har være berettiget til at modregne sit krav i løntilgodehavendet, og indklagedes påstand om frifindelse tages derfor til følge.

Herefter bestemmes:

Dansk Byggeri for Tømrer- og Snedkerfirmaet Jensen & Jensen A/S frifindes for det krav, som Fagligt Fælles Forbund på vegne af A og B har rejst i denne sag.

Hver part bærer egne omkostninger og betaler halvdelen af udgiften til opmanden.

København, den 23. april 2018

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Poul Søgaard'. The signature is fluid and cursive, with a large initial 'P' and a long, sweeping tail.

Poul Søgaard